

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)
Postboks 8112 Dep,
0032 Oslo

Klima- og miljødepartementet (KLD)
Postboks 8013 Dep,
0030 Oslo

Deres ref: 14/1013 (KMD)
13/4565 (KLD)

Oslo 10.10.14

Høringsuttalelse Norsk Bergindustri – Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven og Forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover

Vi viser til høring på utkast til nye forskrifter om konsekvensvurderinger for planer etter plan og bygningsloven og forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover.

Norsk Bergindustri er en bransjeforening for bedrifter som leter etter, utvinner, forvalter eller foredler mineralske ressurser i Norge, eller som på annet vis har særlig tilknytning til bergindustrien. Foreningens medlemmer representerer de fleste ledende aktører innenfor hver av våre delbransjer; utvinning av pukk og grus, utvinning av metalliske og industrimineraler, utvinning og bearbeiding av naturstein, samt leverandører til næringen.

Våre innspill til de ulike forslagene presenteres kronologisk. Vårt viktigste budskap er imidlertid å fraråde regjeringen å gi planmyndigheten mulighet til å unnlate å fastsette planprogram (høringsnotatets kapittel 2.2.4, § 7 i gjeldende forskrift). Dersom planmyndigheten gis mulighet til å avvise et planprogram, og derigjennom tiltakshavers mulighet til å gjennomføre en konsekvensutredning, fratrar planmyndigheten seg selv beslutningsgrunnlaget som bør ligge til grunn for videre behandling. Det skaper en betydelig mangel på forutsigbarhet, og strider således med regjeringens øvrige signaler om å styrke forutsigbarheten i møtet mellom næringsliv og forvaltning, samt å legge mineralstrategien til grunn for politikktutviklingen innenfor mineralnæringen.

Her er innspillene fra Norsk Bergindustri til regjeringenes foreslåtte forskriftsendringer:

Norsk Bergindustri/Norwegian Mineral Industry,
Næringslivets Hus, P.O. Box 7072 Majorstua, N-0306 OSLO
tlf. (00 47) 23 08 80 00 www.norskbergindustri.no epost@norskbergindustri.no

Endringsforslag:

Høringsnotatets kap. 2.2.1

Fritak for planprogram for reguleringsplaner i vedlegg II, § 6 i gjeldende forskrift

Uten planprogram mister man muligheten dagens ordning gir til å fastsette hva som skal utredes i en tidlig fase. Det presiseres at det skal være samme krav til dokumentasjon og kunnskapsgrunnlag når planforslaget legges ut til offentlig ettersyn, og at planmyndigheten kan be om tilleggsutredninger dersom planforslag og konsekvensutredning ikke belyser tiltakets virkninger for miljø og samfunn i tilstrekkelig grad. Det medfører etter vårt syn en risiko.

Endringsforslaget medfører slik vi ser det liten besparelse i tid og kostnad i planprosessen og er således ikke hensiktsmessig da det fastslås at det stilles samme krav til kunnskapsgrunnlaget som i dag, samt at krav om tilleggsutredninger kan komme som følge av høring av planforslaget.

Et siste moment som gjør at endringsforslaget bør forkastes er at planprogrammet tidlig gir tiltakshaver mulighet til ikke å gjennomføre prosjektet dersom det fremkommer store protester, omfattende utredninger og påfølgende vedtak. Planprogrammet fungerer derfor som en prøveklut for tiltaket slik ordningen er i dag, noe som er tids- og kostnadsbesparende for både tiltakshaver og planmyndighet.

På bakgrunn av dette anbefaler vi at endringsforslaget ikke blir gjennomført.

Høringsnotatets kap. 2.2.3

Fjerning av foreleggingsinstituttet, § 7 og § 8 i gjeldende forskrift

Til tross for departementets erfaringer med dagens ordning, vil Norsk Bergindustri understreke viktigheten av at forelegging for Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) skal fortsette.

Det er vår erfaring at planmyndighetene i de ulike kommunene har svært ulik tilnærming til saker som berører bergverkssaker. Bergverkssaker er krevende, både kapasitets- og kompetansemessig. DMF innehar kompetanse om forvaltning av mineralske ressurser som er relevant og viktig, pluss erfaring fra tilsvarende prosesser andre steder som vil kunne være til hjelp i nye lignede saker.

Det vil alltid finnes eksempler på at en ordning ikke fungerer optimalt, på samme måte som man alltid vil kunne finne eksempler på det motsatte. Dersom departementet anser dagens ordning som lite fungerende, bør man snarere enn å fjerne ordningen heller søke å finne endringer som styrker den.

Direktoratet for mineralforvaltning har en viktig rolle i forvaltningen av mineralressurser i Norge, en rolle som vil undergraves dersom foreleggingsinstituttet fjernes. Deres innspill er solid faglig begrunnet og styrker planmyndighetens mulighet til å fatte gode vedtak.

Norsk Bergindustri vil derfor ikke anbefale at endringsforslaget gjennomføres.

Høringsnotatets kap.2.2.4

Planmyndigheten kan unnlate å fastsette planprogram, § 7 i gjeldende forskrift

Vi er blitt oppmerksomme på at dette er en endring som allerede er implementert i plan- og bygningsloven. Ved en inkurie reagerte vi ikke da lovendringen var på høring, men vi velger å bruke denne anledningen til å fremføre vår argumentasjon mot endringen som nå følges opp i forskriften.

Forslaget til endring medfører at planmyndigheten kan si «nei» til et tiltak de ikke kjenner konsekvensene av. Norsk Bergindustri er sterkt uenig i dette forslaget. Det er flere grunner til dette.

For det første vil det slik vi ser det være i strid med forvaltningslovens § 17 som sier at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes. Ved å unnlate å fastsette planprogram vil forvaltningsorganet ikke være i stand til å være så godt opplyst som mulig. Til tross for at planforslaget slik det er beskrevet i forslaget stanses før vedtak skal fattes, mener vi forvaltningslovens krav må legges til grunn også her.

For det andre vil forslaget, om det tas til følge, svekke forutsigbarheten for tiltakshavere som står i fare for å fratas muligheten til å redegjøre for konsekvenser av tiltaket, positive som negative, samt eventuelle avbøtende tiltak. Det gjør at planmyndigheten ikke kan fatte sin avgjørelse på et helhetlig grunnlag, og tiltakshaver møter en prosess som kan avsluttes uten at konsekvensutredningen engang er presentert.

For det tredje undergraver forslaget regjeringens intensjon om å legge mineralstrategien til grunn for den videre politikktviklingen. I mineralstrategien står det at den norske mineralnæringen skal bli blant verdens mest miljøvennlige. Fratar man muligheten til å presentere planprogram og derigjennom konsekvensutredning mister man muligheten til å presentere miljømessige tiltak i forbindelse med prosjektet.

Ut over dette har forslaget en mulig konsekvens for tiltak innen alle bransjer og av alle typer. En åpner her for at et motvillig kommunestyre kan blokkere viktige utviklingsprosjekter uten at konsekvensen av tiltaket er kjent.

Planmyndigheten bør etter vårt syn ikke gis mulighet til å avvise noe det ikke har grunnlag for å vurdere. Norsk Bergindustri anbefaler på det sterkeste at forslaget ikke tas til følge.

Høringsnotatets kap. 2.2.6

For større tiltak: Direktoratet for mineralforvaltning ansvarlig myndighet dersom planmyndigheten ønsker det, § 18 i gjeldende forskrift

På den ene siden er dette et forslag som i seg selv ikke styrker forutsigbarheten og effektiviteten da det er planmyndighet som fatter vedtak. Ansvarlig myndighet derfor må forholde seg til planmyndigheten gjennom hele planprosessen. På den andre siden vil Direktoratet for mineralforvaltning kunne bistå med nødvendig fagkunnskap som sørger for at utredningene som skal gjennomføres foretas på et riktig nivå. Det vil i sin tur kunne redusere utredningskravene fra saksbehandlere og planutvalg, og således bidra til økt gjennomføringskraft og mer effektive planprosesser. Det vil være positivt for både tiltakshaver og planmyndighet. I tillegg vil det bidra til at direktoratet for mineralforvaltning får mulighet til å bidra mer med sin faglige kompetanse overfor kommuner som ønsker det, og således tilføre kommunen økt kompetanse på området.

På bakgrunn av dette støtter Norsk Bergindustri endringsforslaget.

Høringsnotatets kap. 3.14

Planer og tiltak som skal vurderes etter vedlegg III (vedlegg II), vedlegg II i gjeldende forskrift

Norsk Bergindustri anerkjenner at størrelseskriterier ikke skal ligge til grunn for vurdering av planer etter vedlegg II. Imidlertid er det svært viktig at det vil foreligge klare kriterier for hva som skal konsekvensutredes for å sikre en hensiktsmessig gjennomføring for tiltakshaver.

Høringsnotatets kap. 3.3

Forslagsstiller skal selv gjøre en vurdering av om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, § 4 andre ledd i gjeldende forskrift

Vurderinger som dette krever erfaring og fagkompetanse. For at ulike tiltak skal vurderes etter de samme kriteriene bør det utarbeides en oversikt over hvilke saker som omfattes av ordningen, og hvilke kriterier som skal ligge til grunn for vurderingene. Dette vil gjøre vurderingen enklere, samt sikre like vurderinger fra sak til sak.

Høringsnotat, Forskriftsvurderinger av miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover jf. Kap. 14 i Plan- og bygningsloven (KLD 13/4565)

§ 5 første ledd

Ansvarlig myndighet kan, dersom tiltaket vil medføre vesentlige negative miljøvirkninger, avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å sende melding med forslag til utredningsprogram på høring.

I vurderinger som dette må det ligge klare kriterier til grunn for hva som skal anses som vesentlige negative miljøvirkninger. Konsekvensutredninger bekostes av tiltakshaver, og risikoen ligger hos dem. Det er her man redegjør for positive og negative konsekvenser av et tiltak, og klare kriterier skaper bedre utredninger.

§7 sjette ledd

Konsekvensutredninger, herunder feltundersøkelser, skal utføres av personer med relevant faglig kompetanse.

Norsk Bergindustri stiller seg bak kravet om at konsekvensutredninger utføres av personer med relevant kompetanse, men vi ber om at det tydeliggjøres ytterligere hva som menes med begrepet *relevant faglig kompetanse* for på den måten å sikre gode utredninger og at resultatene i utredningene ikke trekkes i tvil på grunn av utreders kompetanse.

Med vennlig hilsen,

Elisabeth Gammelsæter

Generalsekretær

Olav Hallset

Kommunikasjonsansvarlig